

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMA KILAVUZU

**MAHALLİ
İDARELER**

ÖNSÖZ

Geçmiş yıllardan günümüze nüfus, satın alma gücündeki artış ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde Ülkemiz genelinde atık miktarı artmaya devam etmekte ve bu artış, sıfır atık yönetimi anlayışı ile atıkların sürdürülebilir ve entegre yönetiminin gerekliliği ihtiyacını doğurmaktadır.

Atıkların, geri dönüşüm ve geri kazanım süreci içerisinde değerlendirilmeden bertarafı, hem maddesel, hem de enerji olarak ciddi kaynak kayıplarına neden olmaktadır. Teknik, ekonomik ve sosyal disiplinler ile çok yönlü ilişkiler içerisinde olan sürdürülebilir atık yönetimi; atık azaltım/önleme, tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanıma odaklanmayı, atık hiyerarşisi çerçevesinde sıfır atık yönetimini zorunlu kılmaktadır.

Bakanlığımızın sıfır atık yönetim sistemine ilişkin plan, politika ve hedefleri belirleme sorumluluğu çerçevesinde doğal kaynaklarımızın ve ekosistemin korunup geliştirilmesi ile mevcut ve gelecek nesiller için sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşturulmasını sağlamak üzere; sürdürülebilirlik ilkesi, uluslararası normlar ve ulusal öncelikler gözetilerek, atıkların oluşumunun önlenmesi, kaynağında en aza indirilmesi, türlere ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, yeniden kullanılması aşamalarını içeren 11 adet uygulama kılavuzu hazırlanmıştır. Bu kılavuzlar Mahalli İdareler Kılavuzu, Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Tesisleri Kılavuzu, Havalimanı ve Terminal Kılavuzu, AVM, İş Merkezi, Ticari İşletme ve Plaza Kılavuzu, Eğitim Kurumları ve Yurtlar Kılavuzu, Sağlık Kuruluşları Kılavuzu, Turizm Tesisleri Kılavuzu, Kırsal Alanlar Kılavuzu, Kurum Kuruluş Kılavuzu, Hane ve Site Kılavuzu ile Sıfır Atık Mavi Kılavuzudur.

Sıfır Atık Uygulama Kılavuzları, sıfır atık yönetim sisteminin; idari, mali ve teknik unsurları açısından tasarım ve planlama kriterlerini, değerlendirme unsurları ve uygulama esaslarını belirleyerek sıfır atık yönetim sisteminin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması için hedef kitlelere yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

Sıfır Atık yaklaşımının ilgili paydaşlar arasında; ortak hedef ve dilin belirlenerek nitelikli uygulamaların geliştirilmesi, israfın önlenmesi, zaman ve maliyet açısından verim alınması amacı ile azami özen ve hassasiyetin gösterilerek titizlikle uygulanması gerekmektedir.

Sıfır atık yaklaşımının anlaşılmasını sağlamak, mevcut durumu ortaya koymak, sistemin aşamalı olarak yaygınlaştırılmasını ve sürdürülebilmesini sağlamak ve paydaşlara sıfır atık yönetimi için bir yol haritası çizmek amacıyla hazırlanan Kılavuzların ilgili tüm taraflara ve Ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Bu vesileyle çalışmalarda emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara ve personelimize teşekkür ediyorum.

Murat KURUM
Çevre ve Şehircilik Bakanı

İÇİNDEKİLER

05

SIFIR ATIK YÖNETİMİ

Bu kılavuz sıfır atık yönetimine ilişkin genel bilgileri, yapılacak faaliyetleri ve gerekli yönlendirmeleri içermekte olup, belirtilen tarihlerde tamamlanmak üzere sıfır atık sistemine geçişin sistemli bir şekilde gerçekleştirilebilmesine yardımcı olmak için hazırlanmıştır.

ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ

Sıfır atık yönetim sisteminin kurulumundan, uygulanmasına ve izlenmesine kadar olan süreci takip edecek sorumlu kişi veya kişileri belirleyerek bir çalışma ekibi oluşturunuz.

07

08

PLANLAMA

Atıkların türü ve kaynaklarının belirlenmesi, kullanılan ekipmanlar ve ilgili personelin durumunun ortaya konulması sisteme geçişin planlanmasında önemlidir. Atığın türüne ve miktarına etki edebilecek faktörler tespit edilmelidir.

EĞİTİM/BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ

Sıfır atık yönetim sisteminin yaygınlaştırılması amacıyla hedef kitleye yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve uygulamaya katılımının teşvik edilmesi önemlidir.

17

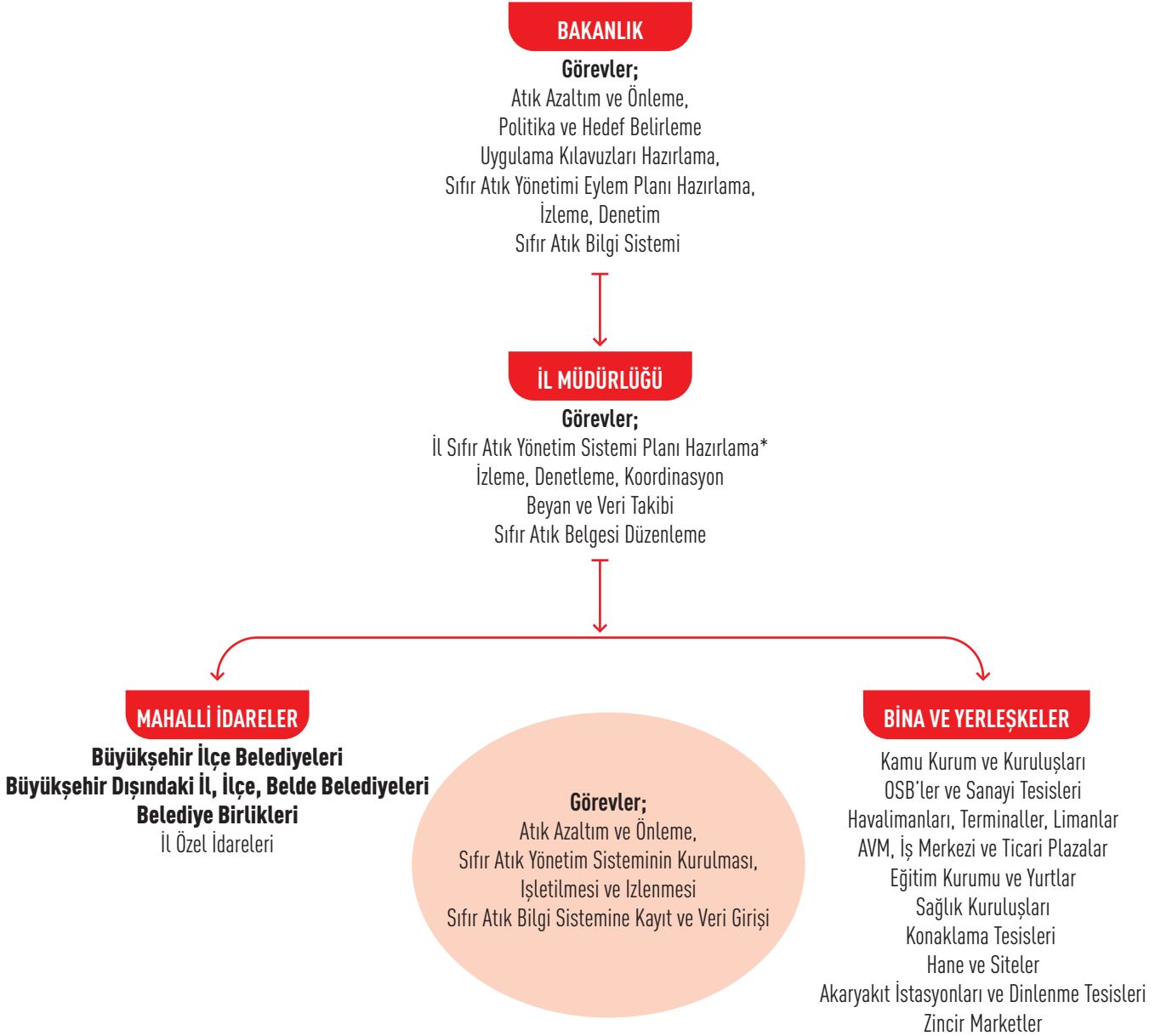
18

İZLEME, KAYIT TUTULMASI VE İYİLEŞTİRME

Uygulamanın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla çalışma ekibi tarafından belirli zaman aralıkları ile izleme yapılır ve varsa uygulamanın aksayan yönleri, eksiklikler veya geliştirilecek taraflar tespit edilir, eksiklikler giderilir, önlemler alınır.

MAHALLİ İDARELERDE SIFIR ATIK UYGULAMA KILAVUZU

Bu kılavuz sıfır atık yönetimine ilişkin genel bilgileri, yapılacak faaliyet ve planlamalar ile izleme ve geliştirme esaslarını içermektedir. Türkiyede sıfır atık yönetimi mahalli idareler, bina-yerleşkeler şeklinde 2 ana başlık altında toplanmıştır. Her bir uygulayıcıya ait görev ve sorumluluklar aşağıda belirtilmiştir. İl sıfır atık yönetim planları Valilik koordinasyonunda, Mahalli Çevre Kurulu tarafınca belirlenecek komisyonca hazırlanır ve uygulanır. Uygulayıcılar plana uyum için gerekli çalışmalarını bu kılavuzdaki öneriler doğrultusunda yapmalı, gerekli altyapı çalışmalarını tamamlayarak atık önleme, azaltım ve ayrı toplamayı hayata geçirmeli ve elde edilen verileri sıfır atık bilgi sistemine girmelidir.

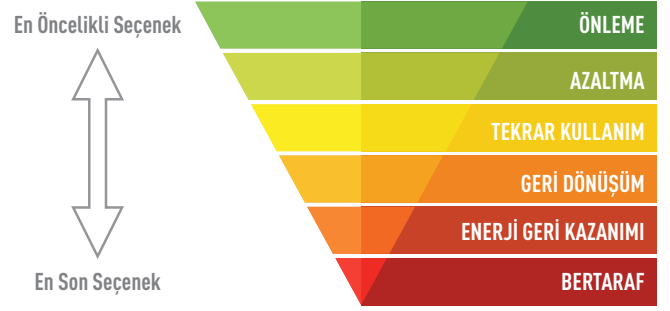

Şekil 1. Sıfır atık görev hiyerarşisi

*İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planının hazırlanması için mahalli çevre kurulu gündemini hazırlamak ve teknik destek sağlamak

SIFIR ATIK NEDİR?

“Sıfır Atık”; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşumunun engellenmesi veya azaltılması, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanılmasını kapsayan atık yönetim felsefesi; kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimin elde edilmesi için atıkların yaşam döngüsünü dikkate alan bir yaklaşım biçimidir.

Sıfır atık yönetiminde, ürünlerin yeniden kullanılması, kullanım ömürlerinin uzatılması, ürünlerin üretiminde zararlı maddelerin kullanılmaması veya azaltılması, geri dönüşümü mümkün ürünlerin üretilmesi esastır.

Şekil 2. Atık yönetim hiyerarşisi

Atık yönetim hiyerarşisi (Şekil 2) sıfır atık yönetim sisteminin temelini oluşturur. Buna göre atık oluşumunun önlenmesi, atık azaltımı, atık oluşumunun önlenemediği durumda yeniden kullanımı sıfır atık yönetim sisteminin basamaklarıdır. Yeniden kullanımı mümkün olmayan atıkların ise maddesel geri kazanımı veya enerji olarak geri kazanımı şeklinde değerlendirilmesi gereklidir. Sıfır atık yönetim sisteminin oluşturulması çevre kirliliğinin giderilmesi için gerekli maliyetlerin azaltılması bakımından da önemlidir.

Sıfır atık yönetim yaklaşımı esasen herhangi bir yaşam alanının tasarım aşamasında planlanmalıdır. Başarılı bir yönetim modeli elde etmek için atık yönetim çalışmaları, site, apartman, mahalle-cadde kent meydanı, okul, plaza, alışveriş merkezleri (AVM), havaalanı, OSB ve sanayi tesisleri, pazar yerleri, eğitim sağlık ve turizm yerleşkeleri gibi bir şehre ait ne kadar yaşam alanı var ise bunların mimari tasarım aşamasında ele alınmalıdır.

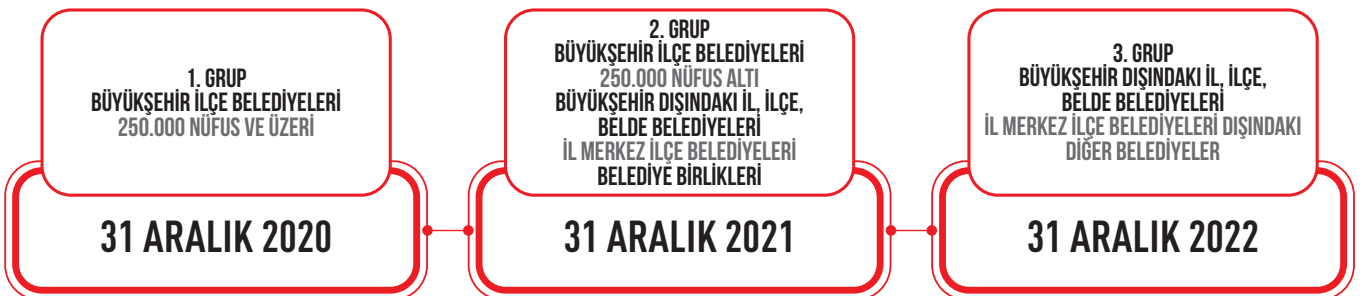
Binaların ve yaşam alanlarının tasarım aşamasında planlama yapılarak bu alanların sıfır atık yönetimine uygun şekilde inşa edilmesi en ideal durumdur. Ancak bunun mümkün olmaması durumunda sistem kurulumu için uygulama basamakları takip edilerek sonuca ulaşmak mümkündür.

Siz de 4 adımda sıfır atık yönetim planlamanızı tamamlayabilirsiniz.

Şekil 3. Sıfır atık yönetim sistemi uygulama basamakları

Mahalli idarelerde aşağıda verilen son tarihlerden önce sıfır atık sistemi kurulmalıdır.

1. ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ

Sıfır atık yönetim sisteminin kurulumundan, uygulanmasına ve izlenmesine kadar olan süreci takip edecek sorumlu kişileri belirleyerek bir çalışma ekibi oluşturunuz.

Sistemin sürdürülebilirliği için;

1. Grupta çevre yönetim birimi kurulur,
2. Grupta en az 1 çevre görevlisi bulundurulur,
3. Grupta çevre görevlisi bulundurulur ve/veya çevre danışmanlık hizmeti alınır.

Sıfır atık ekibi başarılı bir uygulama için aşağıdaki temel görevleri üstlenmelidir.

- Atık önleme ve azaltım için neler yapılacağı belirlenmeli,
- Atıkların ayrı toplanması ve taşınması için gerekli ekipman/üniteleri sağlamalı ve atıkların toplanarak ilgili noktalara ulaştırılmasını sağlamalı,
- Kendisine bağlı destek personelinin bilgilendirmeli gerekli eğitimleri vermeli,
- Yapılan çalışmalarını ve sonuçlarını ilgili yerlere raporlamalı,
- Sıfır atık yönetiminin başarılı olabilmesi için farkındalık çalışmaları yapmalıdır. (afiş, bilgilendirme vb çalışmalar)

2. PLANLAMA

Etkin bir atık yönetimi için en önemli adım planlama aşamasıdır. Planlama aşamasında mevcut durum tespiti, atık önleme ve azaltım prensiplerinin belirlenmesi ve ihtiyaç analizi çalışmaları yapılacaktır.

2.1. Mevcut Durum Tespiti :

Temel amacı oluşan atık türleri, miktarı ve oluşma sıklığının belirlenmesidir. Bu veriler ileride yapacağınız planlama aşamasında kullanılacaktır.

Sisteme geçiş yapılacak yerde;

- Cadde ve sokak sayısı
- Kamu kurum kuruluş sayısı
- Hane ve ticari alan (market, dükkan) sayısı
- Meydan, piknik, mesire vb alanların tespiti
- Hareketli nüfus (günlük/haftalık/mevsimlere göre belirlenir.)

Oluşan atıkların;

- Kaynağı ve miktarı,
- Türleri ve özellikleri
- Oluşum sebepleri (atıkların önlenmesi ve azaltılmasında uygulanabilecek yöntemlerin belirlenmesinde önemlidir.)
- İlgili personel durumu
- Toplama ve taşıma yöntemleri belirlenerek sıfır atık yaklaşımına uygun toplama sistemi oluşturulmalıdır.

Mahalli idarelerin sorumlu olduğu alanlarda oluşabilecek atık türleri Tablo 1'de verilmiştir. Eğer ilave edeceğiniz atık türleri ve alanlar var ise lütfen ekleyiniz.

Tablo 1. Atık oluşumu gösteren/gösterebilecek birimler

Birimler	Oluşabilecek Atıklara Örnekler
Ev/Hane (Tek Katlı Bina, Çok Katlı Bina, Apartman, Site)	Mutfak atıkları, gıda atıkları, park-bahçe atıkları, evlerden kaynaklı tehlikeli atıklar, atık ilaçlar, ambalaj atıkları, özel atıklar (atık pil, bitkisel atık yağ, atık elektrikli ve elektronik eşyalar vb.), hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları ve diğer atıklar
Ticari Bina/Yerleşke (Mağaza, Restoran, Market, İşhanı, Otel vb.)	Mutfak atıkları, gıda atıkları, park-bahçe atıkları, evlerden kaynaklı tehlikeli atıklar, atık ilaçlar, ambalaj atıkları, özel atıklar (atık pil, bitkisel atık yağ, atık elektrikli ve elektronik eşyalar vb.), hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları ve diğer atıklar
Kurum/Kuruluşlar (Üniversiteler, Okullar, Hastaneler, Cezaevleri, Kamu Binaları)	Mutfak atıkları, gıda atıkları, park-bahçe atıkları, evlerden kaynaklı tehlikeli atıklar, atık ilaçlar, tıbbi atıklar, ambalaj atıkları, özel atıklar (atık pil, bitkisel atık yağ, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, laboratuvar atıkları vb.), hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları ve diğer atıklar
Açık/Yarı Açık Alan (Sokak, Park, Oyun Alanı, Piknik Alanı, Mesire Yerleri, Pazar Yerleri vb.)	Mutfak atıkları, çimen, yapraklar, ağaç/çalı gibi bahçe atıkları, ambalaj atıkları, özel atıklar (bitkisel atık yağ vb.), gıda atıkları, bitkisel atık yağ ve diğer atıklar
Sanayi Tesisleri (Münferit Sanayi İşletmeleri)	Proses atıkları hariç olmak üzere mutfak atıkları, bahçe atıkları, ambalaj atıkları, özel atıklar (atık pil, bitkisel atık yağ, atık elektrikli ve elektronik eşyalar vb.) hacimli atıklar, kontamine ambalajlar, atık motor yağları, yağlama yağları, yağ filtreleri, ömrünü tamamlamış lastikler, kontamine atıklar ve diğer atıklar
Turizm Tesisleri	Kağıt, plastik, cam, metal atıklar, biyo-bozunur atıklar, gıda atıkları, çay/kahve posaları, bitkisel atık yağ, ömrü dolmuş elektrikli ve elektronik eşyalar, atık piller, kontamine ambalajlar (kimyasal ambalajları, basınçlı kaplar gibi), toner-kartuş, aydınlatma ekipmanları, jeneratör vb. kaynaklı yağ filtresi, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları, kağıt peçeteler, ıslak mendiller, çimen, yapraklar, ağaç/çalı vb.
Sağlık Kuruluşları	Tıbbi atıklar (enfeksiyon yapıcı atıklar, kesici-delici atıklar), kağıt, plastik, cam, metal atıklar, hacimli atıklar, tekstil atıkları, atık kimyasallar, kontamine ambalajlar (kimyasal ambalajları, basınçlı kaplar gibi), atık piller, bilgisayar, telefon, lamba gibi kullanım ömrü dolmuş elektrikli ve elektronik eşyalar, hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları, biyo-bozunur atıklar, kağıt peçeteler, ıslak mendiller, toner-kartuş, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, jeneratör vb. kaynaklı yağ filtresi, park-bahçe atıkları, vb.
Belediye Sınırları Dâhilinde Olan Diğer Tesisler	....

Her bir noktada oluşan atık türlerini ve miktarlarını belirli periyotlarda takip ediniz ve tartarak elde ettiğiniz verileri Tablo 2 deki gibi doldurunuz. Böylece toplamda hangi atık türünden ne kadar oluşacağını tespit edebileceksiniz.

Tablo 2. Atık türü ve miktarının belirlenmesi (kg)

	Kağıt	Metal	Plastik	Cam	Biyobozunur	Bitkisel atık yağ	Pil	Toner, kartuş	E atıklar	Tıbbi Atıklar
Ev/Haneler										
Ticari Alanlar, İş Yerleri, İdari Binalar, Ofisler										
Sağlık Kuruluşu (Hastane/Aile Sağlığı Merkezi vb.)										
Kıraathane/Lokanta/Düğün Salonları/ Yemekhane										
Ticarethaneler (Bakal, Market, Kasap, Hırdavat, Akaryakıt İstasyonu, Tarım İşletmeleri, Terzi, Kuaför vb.)										
Araç Tamirhaneleri										
Bahçeler, Tarım Alanları, Mesire Yerleri, Piknik Alanları, vb.										
Diğer birimler										

Halihazırda kullanılan yapı ve ekipmanların envanterinin çıkarılması eldeki kaynakların kullanılması adına önemli bir husustur. Böylelikle toplama sisteminde ihtiyaç olan ekipman tespitini yapabilirsiniz.

Tablo 3. Belediyelerin Toplama Sistemine İlişkin Bilgiler

	Nüfus	Toplama sistemi*		Konteyner		Ayrı Toplama Sıklığı-Geri kazanılabilir (sefer/hafta)	Ayrı Toplama Sıklığı-Diğer atıklar (sefer/hafta)	1. Sınıf Atık Getirme Merkezi		Mobil Atık Getirme Merkezi	Personel Sayısı	
		İkili	Çoklu	Adet	Birim Kapasite (m ³)			Mevkii	Adet		Adet	Teknik
Belediye Adı	Mahalle Adı											
	Mahalle Adı											

Her yerde uygulanabilecek tek bir evrensel çözüm bulunmadığı gibi, benzer teknik özellikler gösteren yerleşim yerleri arasında bile, sosyal faktörlerden kaynaklanan farklılıklar gözlemlenebilmektedir. Bu noktada vatandaşların bilgilendirilmesi ve entegre yönetim sistemine destek verecek katılımın sağlanması da uygulamada başarıyı getiren önemli hususlardandır.

Atık yönetimine bütüncül bir bakış açısıyla bakıldığında, atıkların miktarının çok olduğu yerden başlanarak çözümler üretilmesi önem arz etmektedir. Büyük miktarlardaki atıklar ekonomiye geri kazandırıldıkça, diğer atık türleri de yönetilebilir hale gelmektedir.

Ülkemizde ortalama miktar bakımından en fazla bulunan atık türü organik atıklardır (yaklaşık %55,5), bunu %20'lik bir oranla geri kazanılabilir atıklar takip etmektedir. Bununla birlikte sıfır atık sistemi kurulumunda mahalli idareler tarafından yapılacak atık karakterizasyonu çalışmalarının kullanılması gerekmektedir.

2.2. Atık Önleme ve Azaltım Çalışmaları

Atık yönetiminde ilk aşama atık önleme veya atık azaltımdır. Atık önleme, hem niteliksel hem de niceliksel şekilde olabilir. Zararlı madde içeren bir ürün yerine, daha az zararlı madde içeren bir alternatif seçtiğinizde, atık miktarını olmasa da atığın kirletici potansiyelini azaltarak önleme yapmış olursunuz. Siz de bu bakış açısı ile mevcut durumda tespit ettiğiniz atıkları nasıl önleyebileceğinizi ya da azaltabileceğinizi belirleyebilirsiniz. Aşağıdaki örnekleri uygulayabilir daha fazla önleyici fırsatlar oluşturabilirsiniz. Oluşturduğunuz bu önlemleri nasıl hayata geçireceğinizi vatandaşlara, firmalara, kurum ve kuruluşlara tüm paydaşlara eposta, afiş vb duyuru kanallarıyla ulaştırabilir, çalışanlara eğitim vererek başarılı olabilirsiniz. Aşağıdaki liste ile sınırlı kalmayıp alınacak önlemleri dilediğiniz kadar artırabilirsiniz.

DAHA AZ PLASTİK ATIK İÇİN 6 ÖNERİ

-

1 Kendi alışveriş çantanızı getirin.
-

2 Tekrar kullanılabilen su kabı edinin.
-

3 Kendi kupanızı kullanın.
-

4 Yemeğinizi evden götürürseniz tekrar kullanılabilen kaplar edinin.
-

5 Kullan-At ürünleri terkedin.
-

6 Yemekten kalanları cam kaplarda saklayın.

 SIFIR ATIK

Belediyeler atık yönetim hiyerarşisine uygun olarak atık azaltma ve önleme çalışmalarına ağırlık vermelidir. Atık miktarının çok kısa bir sürede önemli oranlarda azaltılması mümkün olmakla birlikte; bunun başarılabilmesi için iyi bir planlama, halkın katılımının sağlanması için devamlılık arz eden yoğun bilgilendirme kampanyası ve teşvik edici uygulamalar gibi unsurlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Atık oluşumunun önlenmesi ve atıkların kaynağında azaltılması için aşağıda verilen örnek faaliyetler, belediyenin teknik ve ekonomik şartları gözetilerek uygulanabilir veya uygulanması sağlanabilir.

Tablo 4. Atık önleme/azaltım uygulamalarına örnekler

Atığın Oluştuğu Birimler	Atık Türü	Atık Önleme/Azaltım Tedbirleri
Ev/Hane	Kağıt	<ul style="list-style-type: none"> El ilanları ve afişler yerine dijital ekranların, duyuru/ilan panolarının kullanılması Mahalli idare tarafından vatandaşlara yapılan bildirimlerin basılı değil elektronik olarak yapılması Kitap takas günleri düzenlenerek kullanılmayan kitapların değerlendirilmesi Kağıt atıklarının önlenmesine ve azaltımına yönelik eğitim kurumları, kamu kurumları, ticari işletmeler ve sitelere yönelik eğitim/bilinçlendirme çalışmaları yapılması
(Tek Katlı Bina, Çok Katlı Bina, Apartman, Site)	Plastik	<ul style="list-style-type: none"> Ambalajlı ürün tüketiminin azaltılmasına yönelik olarak farkındalık kampanyaları düzenlenmesi Tek kullanımlık plastiklerin yerine yeniden kullanılabilir olanların tercih edilmesi için hedef kitlelere yönelik eğitim/bilinçlendirme çalışmaları yapılması Vatandaşların plastik poşet yerine çok kullanımlık file ve çantaları tercih etmesine yönelik çalışmalar yapılması Vatandaşların kolay erişim sağlayabileceği, nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu merkezi noktalara içilebilir su sağlamak üzere sokak çeşmelerinin/ su sebillerinin yapılması, vatandaşın kullanımını teşvik edici faaliyetler düzenlenmesi, vatandaşlara su şişeleri/mataralar dağıtılarak kullanım alışkanlığı kazandırılmaya çalışılması, plastik atığı azaltımına yönelik eğitim/bilinçlendirme çalışmaları yapılması.
Kurum/kuruluşlar	Mutfak atıkları, Gıda atığı	<ul style="list-style-type: none"> Fazla gıdanın insanlar tarafından tüketilmesinin sağlanması için gıda bağıışı yapılması Tüketilmeyen yemeklerin hayvan yemi üretiminde kullanılmasının sağlanması İsrafın önlenmesi ve gıda atıklarının azaltılması için hedef kitlelere yönelik eğitim/bilinçlendirme çalışmaları yapılması
Ticari Bina/Yerleşke (Mağaza, Restoran, Market, İşhanı, Otel vb.)	Hacimli atıklar	<ul style="list-style-type: none"> Kullanılmış eşyaların tamir/tadilat atölyelerinde ve değiş-tokuş alanlarında/ikinci el pazarlarında değerlendirilmesine yönelik vatandaşa gerekli altyapının sağlanması Bu atıkların değerlendirilmesine yönelik eğitim/bilinçlendirme çalışmaları yapılması
	İnşaat ve yıkıntı atıkları	<ul style="list-style-type: none"> Kullanım ömrünün sonunda malzemeleri almak isteyenlere verilmesi için vatandaşa gerekli altyapının sağlanması Yıkım öncesi malzemelerin (ahşap, cam, çerçeve vb.) ayrılmasının sağlanması,
Açık/Yarı Açık Alan (Sokak, Park, Oyun Alanı, Piknik Alanı, Mesire Yerleri, Pazar Yerleri vb.)	Çimen, yapraklar, ağaç/çalı gibi bahçe atıkları,	<ul style="list-style-type: none"> Yabancı otların oluşumunu azaltıcı tedbirler almak, Budamaların geciktirilmeden yapılması, Asgari budamaya ihtiyaç duyan, fazla bakım gerektirmeyen, yavaş büyüyen bitkilerin ekiminin yapılması, Kuşlar, böcekler gibi canlıların atıkları besin kaynağı olarak kullanması ile atık oluşumunun önlenmesi

Uygulamanın verimliliği açısından oluşum kaynaklarına göre atıkların nasıl azaltılacağı ve değerlendirileceği ayrıntılı bir şekilde vatandaşlar, kurum/kuruluş/işletmeler ve tüm taraflarla paylaşılmalıdır.

2.3. İhtiyaç Analizi

Her birim dikkate alınarak ihtiyaç duyulacak tüm ekipmanlar belirlenmeli, listelenmeli ve uygulamaya geçilmeden önce temin edilmelidir. Her birim için gerekli olabilecek ekipmanların boyutları, hacimleri, sayısı ve yerleştirileceği noktalar belirlenmelidir.

Atık Biriktirme Kutularını Nereye Yerleştirmeliyim?

Kutular, kişi sayısı, atık miktarı ve atık türü açısından yeterli olmalı, bununla birlikte kişilerin kolay ulaşabileceği bir noktada olmalıdır. Bu noktalar hizmet verilen alanların tamamının erişimine uygun olarak planlanmalıdır. Mahalle, blok, site düzeyinde ortalama hane büyüklükleri tespit edilerek nokta tespiti yapılmalıdır. Planlamanızı yaparken sokak/cadde uzunluğu, mahalle ve hane sayıları, nüfusu ve atık potansiyeli (yazlık ve kışık alanlardaki gece ve gündüz atık miktarına göre), yol genişlikleri, toplama aracının biriktirme ekipmanını alabilmesi için gerekli alan ihtiyacı, konut, ticari alan, eğitim, eğlence ve ibadet vb alanlarının fiziksel yapısını ve yerleşimini, araç trafiği ve insanların yürüme mesafesini, ayrıca bu noktada engelli personellerin durumu ve vatandaşların talepleri de göz önünde bulundurarak biriktirme ekipmanlarının yerleşimini yapmalısınız. Ekonomik açıdan ve görüntü kirliliği olmaması adına hanelerden atık toplama faaliyetinde konteynerlerin kullanılması yerine belirli günlerde geri dönüşüm ve biyobozunur atıkların toplanması sağlanabilir.

Mahalle, cadde ve sokaklarda oluşan atık miktarlarına göre ekipman yerleştirme sıklığı belirlenebilir. Mahalli idareler, buldukları coğrafi bölgeye, ilçe, ilçe, mahalleye, caddeye, sokağa, mevsimsel olarak değişen nüfus potansiyeline göre ve mevcut diğer şartları da göz önüne alarak ekipmanların yerleştirme sıklıklarında düzenleme/değişiklik yapabilir. Bu düzenlemenin doğru yapılabilmesi, yerleştirilen ekipmanların doluluk oranı ve toplama sıklığının takip edilerek belediye tarafından optimizasyon çalışmasının yapılmasıyla mümkündür.

Mahalli idareler yönetim sistemi içerisinde kalan yerler ile özellikle kamu kurum ve kuruluşları, otel, restoran, eğitim kurumları, park, bahçe, spor kompleksi, terminal gibi atıkların yoğun olarak olduğu yerlere fazladan biriktirme ekipmanı yerleştirebilir.

Atıkların türlerine göre biriktirildiği atık biriktirme ekipmanları tercihinde ve lokasyon belirlenmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

1. Vatandaşın atıklarını rahat atması için lokasyonlar tespit edilmelidir.
2. Vatandaşın atıklarını atabileceği araç ve yaya trafiği akışını engellemeyecek genişlikteki alanlar, park kenarları veya buna benzer kamu alanlarındaki muhtemel noktalar tespit edilmelidir.
3. Atık kumbaraları ayrı ayrı noktalara konulmamalı özel belirlenmiş bir alan olduğunun vatandaş tarafından anlaşılması için kumbaralar (cam, ambalaj ve tekstil atık kumbarası) aynı alana yerleştirilmelidir.
4. Çalışma alanında farklı renk ve boyutta kumbaraların olması görüntü kirliliğine ve karmaşaya yol açacağından atık kumbaraları türlerine göre aşağıdaki şekilde renklendirilmeli ve etiketlenmelidir. Eldeki mevcut kumbaralar da doğru renkteki etiketleme ve giydirmeye yapılarak kullanılmalıdır. Kumbara ağızları vatandaşın atığını rahat bırakabileceği genişlikte tasarlanmalıdır.
5. Atık kumbaraları atıklardan sızan sızıntı sularından kaynaklanacak çevresel kirliliği önleyecek tasarımda olmalıdır.
6. Atık kumbarası konulmasına müteakip dış etkenlerden hasar alacağından kumbaraların tamirat süreci de göz önüne alınarak satın alımlarda kumbaraların teknik özellikleri irdelenmelidir.
7. Atık kumbaraları yerleştirilirken yakınlarındaki kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan kumbaralar göz önüne alınarak teşkil edilmeli ve buna uygun lokasyon güncellemesi yapılmalıdır.
8. Atık kumbaraları mevcut değil ise en az beşli toplama yapabilen, iç kumbaraları 500- 1000 lt kapasiteli kumbaraları alabilecek Mobil Atık Getirme Merkezleri konulmalıdır.
9. Mobil Atık Getirme Merkezleri fonksiyonel kullanımı için meydan, pazar yeri, siteler, okul bölgesi gibi nüfus yoğunluğu olan bölgeler seçilerek uygun güzergahlara yerleştirilmelidir.

10. Bitkisel atık yağ kumbaraları en fazla 2,5 lt pet şişe içindeki yağı atabilecek ağız genişliğinde bulunmalı ve bitkisel atık yağı konteynere boşaltacak ise boş kabını bırakabileceği bir bölme/alan olmalıdır.

İç mekânlara kumbara yerleştirilmesinde ise, giriş ve çıkışlara yakın rahat alınabilir noktalar olmasına dikkat edilmelidir. İç mekân kumbaraları, içine atılan atıkların alınması kolay olacak şekilde düzenlenmeli ayrıca ek poşet maliyeti olmayacak bir kumbara olmalıdır.

Yeraltı biriktirme ekipmanı kullanılmasının planlanması durumunda; toplama araçlarının sistematik olarak çalışabilmesi (konteyneri vinç ile kaldırarak araca boşaltması) için daha geniş bir alan gerekmesi ve konteynerlerin diğer konteynerlere kıyasla daha büyük kapasiteli olması göz önünde bulundurularak dar sokaklar, kaldırımlar ile yeraltı kablo ve borularının yoğun olduğu yerlerden ziyade sitelerde, geniş kaldırımlı yollarda ve yeni imara açılan yerlerde bu tür ekipmanların kullanımı değerlendirilmelidir.

Oluşacak tüm atıklar için her noktaya biriktirme ekipmanı yerleştirilmesine gerek yoktur. Çünkü bazı atıklar devamlı oluşum gösteren atıklar olmamakla birlikte çok çeşitli kategoride oluşum gösterebilirler (tehlikeli madde içeren ambalajlar-temizlik kimyasalları vb, toner-kartuş, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, atık ilaçlar vb.). Oluşum gösterdiğinde doğrudan atık getirme merkezine götürülerek burada atık kodlarına göre biriktirilmesi sağlanabilir.

Biriktirme Ekipmanlarının Belirlenmesi

Kağıt, cam, plastik ve metal gibi geri dönüşebilir atıkların diğer atıklara karıştırılmadan, temiz bir şekilde toplanması sağlanmalıdır. Bütün birimleri dikkate alarak geri dönüşebilir atıklar, biyobozunur atık (organik atık) ve diğer atık türleri için gerekli ekipman ihtiyacını belirleyiniz. Mevcut durum çalışmasında elde edilen verilere göre hangi ebatlarda kaç adet olacağına ve ekipman türüne karar veriniz.

Mevzuat gereği asgari ikili biriktirme (değerlendirilebilir atıklar ve diğer atıklar) yapılması gerekir. Kağıt, cam, metal ve plastik atıklar tek bir ekipman içerisinde biriktirilebileceği gibi malzeme cinslerine göre ayrı biriktirme de yapılabilir. Covid-19 salgınıyla mücadele kapsamında oluşan kullanılmış maske, eldiven ve diğer kişisel hijyen malzemelerinin ayrı toplanması için gri renkli veya gri etiketli biriktirme ekipmanı yerleştirilir.

Yeni ekipman almak yerine mevcudu kullanmak sıfır atık yaklaşımının temel prensiplerinden biridir. Biriktirme ekipmanının eski/kullanılmış olması, malzemesinin türü ve ekipmanın renginden ziyade sıfır atık sistemine uygun renkte etiketlemenin yapılması önemlidir. Mevcut durumda atık biriktirme ekipmanı olarak kullanılacak ekipmanlarınız var ise bunlar üzerine uygun etiketleme ve/veya renklendirme yapılarak biriktirme ekipmanı olarak kullanabilirsiniz (kullanılmış herhangi bir plastik/metal varil veya kap).

Biyobozunur atıklar, biyolojik olarak bozunabilen park ve bahçe atıkları ile evler, ofisler, lokantalar, satış noktaları, kantinler, gıda hazırlama tesislerinden kaynaklanan gıda ve mutfak atıklarıdır. Biyobozunur atıklar biyolojik işlem süreçlerinden geçirilerek stabil hale getirilebilir. Biyobozunur atıkların olduğu alanlara bu atıkların ayrı toplanması için pedallı, kapaklı biriktirme ekipmanı yerleştirilebilir.

Atıkların biriktirilmesi aşamasında aşağıdaki modelleri uygulayabilirsiniz. Kullanacağınız biriktirme ekipmanı renk ve etiketlemeleri için <https://sifiratik.gov.tr/kutuphane/kurumsal-kimlik> adresini ziyaret ediniz.

Şekil 4. Ayrı biriktirme modelleri

Toplama noktalarını ve ekipmanları aşağıdaki tabloya doldurarak ihtiyaç analizini tamamlayınız.

Tablo 5. Kumbara ve konteyner ihtiyacının tespiti, toplama noktalarının belirlenmesi

Nokta	Toplama sistemi								
	İkili			Üçlü			Dörtlü		
	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet
Ev/Haneler									
Ticari Alanlar, İş Yerleri, İdari Binalar, Ofisler									
Sağlık Kuruluşu (Hastane/Aile Sağlığı Merkezi vb.)									
Kıraathane/Lokanta/ Düğün Salonları/ Yemekhane									
Ticarethaneler (Bakkal, Market, Kasap, Hırdavat, Akaryakıt İstasyonu, Tarım İşletmeleri, Terzi, Kuaför vb.)									
Araç Tamirhaneleri									
Bahçeler, Tarım Alanları, Mesire Yerleri, Piknik Alanları, vb.									
Diğer birimler									

Atık biriktirme ekipmanlarının boyutları (hacmi), sayısı, konulacağı yerler oluşan atık türü ve miktarına göre belirlenir. Geri kazanılabilir atıklar için mevcut biriktirme ekipmanlarının yanında yer almak üzere her 100-200 kişiye 1 adet 400-770 ltlik ekipman konulabilir. Bu yaklaşımda yerleşik nüfusun yanı sıra hareketli nüfus (gece-gündüz, yazlık-kışık) da dikkate alınmalıdır. Biriktirme ekipmanının hacim, adet, lokasyon ve toplama optimizasyonunda yerleştirilen mevcut ekipmanın doluluk oranının ve toplama sıklığının takibi oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra vatandaşa biriktirme ekipmanlarına ilişkin anket uygulanması da yönlendirici olacaktır. Atık toplama optimizasyonunun mobil takip ve yazılım sistemiyle yapılması da mümkündür.

Genellikle iç ve dış mekan atık biriktirme kumbaralarının hacmi 3 - 120 lt arasında değişkenlik göstermektedir. Atık biriktirme kumbaraları kapaklı-kapaksız, pedallı-pedalsız olabilmektedir, 80 lt ve üzerinde tekerlekli üretim yapılabilmektedir. Atık biriktirme kumbaraları metal (paslanmaz, alüminyum, galvanizli sac), plastik veya ahşaptan yapılabilmektedir. Malzeme seçiminde ekonomik açıdan sürdürülebilir ekipmanların seçilmesi önem arz etmektedir. Elinizdeki mevcut ekipmanları da bu iş için kullanabilir/dönüştürebilirsiniz. Atık biriktirme kumbaraları müstakil ev,bina,site,sokak,cadde, meydan ve ticari alanlarda atık alımına ve bırakılmasına uygun olarak yerleştirilmelidir.

Atık biriktirme ekipmanlarının her alanda olup olmaması ihtiyaç ile ilgili bir durumdur. Oluşan atık miktarına göre ortak ekipman kullanılabilir. Aynı şekilde taşıma konteynerlerinin kapasiteleri ve sayıları da oluşan atıkların miktarı ile doğrudan ilişkilidir. Kaynakları minimum seviyede kullanmak sıfır atık yönetiminin bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Atık Getirme Merkezi

Belediyeler tarafından kurulması zorunlu olan atık getirme merkezlerine; belediyelerin yönetiminden sorumlu olduğu hanelerden kaynaklanan kağıt-karton, plastik, cam, metal, ahşap, tekstil, atık elektrikli elektronik eşyalar (aydınlatma ekipmanları, televizyon, radyo, bilgisayar, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fotoğraf makinesi gibi), hacimli atıklar (dolap, koltuk gibi), ömrünü tamamlamış lastikler, bitkisel atık yağlar, atık ilaçlar, pil ve akümülatörler ile tehlikeli atıkların diğer atıklarla karıştırılmadan vatandaş tarafından getirilmesi gerekmektedir.

1. sınıf atık getirme merkezi vatandaşların kolay ulaşabileceği bir bölgede belediyeler tarafından kurulmalı, halka tanıtılmalı ve faaliyetleri konusunda broşür, afiş ve benzeri materyaller hazırlanarak yazılı/görsel bilgilendirme yapılmalıdır. Ayrıca, vatandaşın atıklarını taşıyamaması durumunda lojistik imkânların sağlanması hizmeti verilebilir. Belediyeler tarafından belirli süreler içerisinde farklı noktalara hizmet vermek amacıyla 1. sınıf atık getirme merkezine bağlı olarak kullanılan mobil/seyyar atık toplama araçları ile hanelerden atıklar toplanabilir. Mobil atık getirme merkezleri her 8.000-12.000 kişiye 1 adet olacak şekilde yerleştirilebilir. Bu yaklaşımda yerleşik nüfusun yanı sıra hareketli nüfus (gece-gündüz, yazlık-kışlık) da dikkate alınmalıdır. Atıklar, atık getirme merkezlerinde belli miktara geldikten sonra çevre izin ve lisansı bulunan tesislere tesislere gönderilmelidir.

Genel olarak günlük yaşantıda ilaç olarak bilinen gerek tedavi sürecinde gerekse çeşitli hastalıklardan korunma amaçlı kullanılan ürünler bozulduğunda veya miadı geçtiğinde atık olmaktadır. Atık ilaçların bilinçsizce atılması, lavabolara dökülmesi çevre ve insan sağlığını doğrudan etkilemektedir. Bu sebeple kullanım süresi dolmuş veya artık kullanılmayan, ambalajı bozulmuş, dökülmüş ve kontamine olmuş beşeri ilaçların çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı bir biçimde alıcı ortama verilmesinin önlenmesi, çevre ve insan sağlığına zarar vermeden toplanması, taşınması, geçici depolanması, ara depolanması, ön işleme ve bertaraf edilmesi çok önemlidir.

Atık ilaçlar atık getirme merkezlerinde; paslanmaz metal veya yüksek yoğunluklu plastik malzemeden yapılmış, kapaklı, kapakları kilitlenir, yükleme-boşaltma esnasında torbaların hasar görmesine veya delinmesine yol açabilecek keskin kenarları olmayan, yüklenmesi kolay, içerisine atık atıldıktan sonra tekrar alınmasına imkân bulunmayan ve üzerinde "Atık İlaç" ibaresi bulunan biriktirme ekipmanlarında biriktirilir. Atık getirme merkezlerinde farklı ekipmanlarda atık pil, bitkisel atık yağ, atık elektrikli ve elektronik eşya ile diğer geri kazanılabilir atıklar biriktirilir. Biriktirme ekipmanlarının üzerine atıkların ismi yazılır. Atıklar belli miktara geldikten sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Çevre İzin ve Lisansı bulunan geri kazanım/bertaraf tesislerine ilgili mevzuatı kapsamında gönderilmelidir.

3. EĞİTİM/BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ VE UYGULAMAYA GEÇİLMESİ

Ekipmanların yerleştirilmesinin ardından hizmet alanınızda sıfır atık yönetim sistemi modelinizi uygulamaya alabilirsiniz. Ancak, uygulamaya başlamadan önce hedef kitleye yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirmeniz, vatandaşların bilgilendirilmesi, uygulamaya katılımının teşvik edilmesi ve uygulamadaki hataların en aza indirgenmesi bakımından önemlidir. Atık oluşumunun önlenmesi, azaltılması ve yeniden kullanım, kaynağında ayrıştırma ve geri dönüşüm konularında farkındalığın artırılması amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına öncelikli olarak önem verilmelidir. Bu nedenle bu aşamada nasıl bir bilgilendirme çalışması yapacağınızı, eğitim konu başlıklarını, bu konuda kimlerden/nerelerden yardım alacağınızı planlayın ve eğitim/bilinçlendirme programınızı oluşturun.

Sıfır atık yaklaşımının başarıya ulaşması ve yaygınlaşması, vatandaşların davranış değişikliği ve sisteme destek vermesiyle mahalli idarelerin ise vatandaşlara gerekli altyapıyı sağlaması ve vatandaşların sisteme olan inancını kırarak uygulamalardan kaçınmasıyla mümkündür. Bu doğrultuda sıfır atığın benimsenmesi ve yaygınlaşmasına yönelik uygulamaların ve iletişimin dönemsel kampanyalarla desteklenmesi gerekir. İletişimin sosyal medya ve açık hava mecralarıyla desteklenmesi etkinliğini artıracaktır. Bireylere ulaşmada özellikle bilgilendirme/farkındalık artırmaya yönelik kısa videoların/görsellerin (1 dk'nın altında) önemli bir araç olduğu mahalli idarelerce göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrı biriktirilecek atık türleri, bu atıkların biriktirileceği biriktirme ekipmanları ve yerleri, atık türlerine göre toplama yöntemi ve gün/saatleri, toplama güzergâhları, atık getirme merkezleri ve yerlerine ilişkin bilgilendirme ve farkındalık oluşturma eğitimleri düzenlenmeli, görsellerle vatandaşa duyurular yapılmalıdır.

Sıfır atık yönetim sisteminin işleyişini artırmak, sistemin eksikliklerini ve aksayan yönlerini tespit etmek ve vatandaşların sürece aktif katılımını sağlamak için tercihe göre ALO sıfır atık hattı, mobil uygulama veya yardım masaları kurulabilir.

Her yaştaki vatandaşa yapılan eğitimlerde sözlü anlatımın yetersiz kalacağı düşünülürse; tesislerin gezdirilmesi, atıklardan elde edilen ürünlerin neler ve nasıl olabileceğini gösteren materyallerin olduğu videoların hazırlanması, geri dönüşüm temalı karşılıklı soru cevap şeklinde uygulamalar yapılması, yarışmalar ve ödüllü kampanyalar düzenlenmesi (akıllı karta puan yükleme gibi) önerilmektedir.

Mahalle meclisleri, festivaller veya önemli günlerdeki etkinlik programlarına sıfır atık temasının dahil edilmesi ve kısa süreli yayınlar ile görsellere programda yer verilmesi sıfır atığın yaygınlaştırılmasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarını canlı tutmayı sağlayacaktır.

Özellikle atık önleme çalışmalarının hedef kitleye doğru şekilde anlatılması ve bu konuda belirli periyotlarla bilgilendirme yapılması oldukça önemlidir. Örneğin pet şişe kullanımına son verilmesi ilk aşamada insanların tepkisini çekebilmektedir, ancak bu uygulamayla ne kadarlık bir plastik atığın oluşmasının önlenmesine ilişkin bilgilendirme yapılması uygulamanın kabul görmesini olumlu yönde etkileyecektir.

Hedef kitleniz, hane halkı, ticari alanlar, kiraathaneler, muhtarlıklar, temizlik görevlileri, tüm çalışanlar vb. olabilir. Özellikle hane halkı, atık toplama ve taşıma görevlilerine yönelik eğitim programı uygulanması ve bilgilendirme yapılması, özendirici faaliyetlerin hayata geçirilmesi, bu çalışmalarla birlikte görsel ve afişlerin de kullanılması mümkündür.

Çıkaracağınız broşürlerle, afişlerle*, yapacağınız etkinliklerle uygulayacağınız sistemin daha iyi benimsenerek anlaşılmasını sağlayabilirsiniz. Sistemin çevresel, ekonomik, sosyal kazançlarının görülmesi de sisteme katılımı destekleyecek bir unsurdur. Örneğin; 1 ton plastik geri kazanıldığında; 16 varil petrol tasarrufu yapılmış olur. 1 ton kağıdın geri dönüşüme katılması sonucu 17 ağacın kesilmesi önlenmektedir. Sıfır atık sistemine geçtikten sonra elde ettiğiniz kazançları belirlemek için <https://sifiratik.gov.tr/sifir-atik/atik-sayaci> adresindeki atık sayacını kullanabilirsiniz.

Eğitim Faaliyetleri; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve/veya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerince düzenlenen eğitimlere katılan kişiler tarafından yapılmalıdır. Eğitimler bir seferlik olmamalı, düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır.

* <https://sifiratik.gov.tr/kutuphane/kurumsal-kimlik>

4. İZLEME, KAYIT TUTULMASI VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ

Uygulamanın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla çalışma ekibi tarafından belirli zaman aralıkları ile izleme yapılır ve varsa uygulamanın aksayan yönleri, eksiklikler veya geliştirilecek tarafları tespit edilir, önlemler alınır.

Uygulamadan elde edilen verilerin ortaya konması, uygulamaya katılımın daha verimli olmasını sağlayacaktır. Sıfır atık yönetim sistemi sorumlularınca; sıfır atık yönetim sistemine ilişkin ekipmanlar, toplanan atık tür ve miktarları, teslimat bilgileri, teslim edilen atıklara ilişkin belgeler Entegre Çevre Bilgi Sistemi (EÇBS) 'de sıfır atık uygulamasına yüklenir.

Atıklara ilişkin veriler ile bu atıkların teslim edildiği yerlere ilişkin bilgiler Ocak ve Temmuz ayları olmak üzere yılda iki kez sıfır atık bilgi sistemi üzerinden bildirilmelidir. Sıfır Atık Yönetim Sistemine geçiş tarihleri esas alınarak çalışmalar tamamlanmalı ve sıfır atık belgesi için sıfır atık bilgi sistemi üzerinden müracaat edilmelidir. Sıfır Atık Belgesi bağlı bulunulan ilin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne verilmektedir.

Sıfır atık yönetim sistemi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler, uygulamalar, sistem ile getirilen yenilikler, sağlanan kazançlar ve ileriye yönelik hedefleri de içeren sıfır atık yönetim sistemi sürdürülebilirlik raporları nitelikli belge sürecinde hazırlanır.

Sıfır Atık Bilgi Sistemi Girişleri

Firma adı, tesis adı, vergi no, il, ilçe, adres, yetkili ad soyad, yetkili telefon, yetkili e-posta, kayıt tarihi bilgileri otomatik olarak EÇBS'den çekilmektedir.

Sıfır Atık Bilgi Sistemine giriş yapıldığında;

- Yıllık Oluşan Atık Miktarı (kg),
- Atık türü bazında toplanan atık miktarı,
- Atık türü bazında yerleştirilen ekipman sayıları,
- Hedef kitlelere göre eğitim verilen kişi sayısı,
- 1.Sınıf Atık Getirme Merkezindeki ayrı biriktirilen atık türleri,
- Getirme merkezinin koordinat bilgisi,
- Mobil atık getirme merkezi bilgisi,
- 1.Sınıf Atık Getirme Merkezi koordinat bilgisi,

girişi yapılır. Sıfır Atık Bilgi sistemine ecbs.gov.tr adresinden erişim sağlanmaktadır. Belediyeler tarafından hizmet binaları için ayrı, hizmet verilen yerleşim alanı için ayrı veri girişinde bulunulmalı ve sıfır atık belgeleri alınmalıdır.

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ
UYGULAMA KILAVUZU**

Bu Kılavuz, ilgili kurum/kuruluşlar, Yerel Yönetimler ve STK'ların katkılarıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanmış, Katı Atıkların Ekonomiye Kazandırılması - Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (2016-2023)'nin Revize Edilmesi ve Ulusal Atık Yönetim Planı (2023-2035) Hazırlanması Projesi kapsamında danışmanlık ve tasarımı yapılmıştır.